

Suonenjoen
hyvinvointikertomus ja -
suunnitelma 2025-2029:
OSA 1 Hyvinvointikertomus

Kaupunginhallitus 31.3.2025

Suonenjoen hyvinvointikertomus ja – suunnitelma vuosille 2025-2029 sisältää

- OSA 1: hyvinvointikertomuksen eli –hyvinvointianalyysin vuosista 2021-2025
  - OSA 2 :hyvinvointisuunnitelman vuosille 2025-2029
-
- **Tässä käsitellään OSA 1:stä eli hyvinvointikertomusta**
  - Hyvinvointikertomus kokonaisuudessaan julkaistaan sivulla www.hyvinvointikertomus.fi
  - Nämä diat liitetään hyvinvointikertomuksen tiivistelmäksi

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma

Eri hallinnonalojen ja yhteistyötahojen yhteistyössä tekemä tiivis asiakirja, joka sisältää seuraavat osat:

OSA 1: Kertomus edellisestä valtuustokaudesta

Tilastojen valossa yhteenveto hyvinvoinnin nykytilasta ja siihen vaikuttavista tekijöistä, edellisen valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointia

-> Esitellään nykyiselle valtuustolle

OSA 2: Suunnitelma tulevalle valtuustokaudelle

Tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot ja mittarit hyvinvoinnin edistämiseksi ja hyvinvointivajeiden ratkaisemiseksi

Valtuustohyväksyntä ja toteuttaminen

Suunnitelman hyväksyminen ja vieminen toteutukseen

-> Uusi valtuusto

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnissa

- Kuntalain (410/2015) 1 §:n mukaisesti ” Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla.”
- Kuntalain 37 §:n mukaan kuntastrategiassa tulee huomioida kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.
- Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 6 §:ssä kunnille on säädetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä seuraavanlaisia tehtäviä.
  - Ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä omassa toiminnassaan.
  - Strategisessa suunnittelussa asetettava tavoitteet ja määriteltävä toimenpiteet.
  - Tehtävä päätösten vaikutusten ennakkoarvointi ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen kohdistuvista päätöksistä väestöryhmittäin.
  - Nimettävä terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutaho.
  - Seurattava asukkaiden elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin.
  - Raportoitava valtuustolleen vuosittain hytestä ja valmisteltava valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja –suunnitelma.
  - Tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteisteistyötä hyvinvointialueen ja alueella toimivien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.
  - Kunnan on edistettävä hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia.
  - Osallistuttava vuosittaisiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskeviin neuvotteluihin

Suonenjoen hyvinvointikertomus sisältää myös:

- Hyvinvoinnin vuosiraportin vuodesta 2024
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman arvioinnin ja seurannan
- Suunnitelman ikääntyneiden hyvinvoinnin tukemiseksi arvioinnin ja seurannan

Hyvinvointianalyysi

- Hyvinvoinnin tila väestöryhmittäin ja toimintaympäristö
- HYTE-kerroin
- Laadullinen itsearviointi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteista
- Laajan hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 painopisteiden tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
  - Osana arvioitu myös osallisuussuunnitelman ja ehkäisevän päihdetyön toteutumista
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman seuranta ja arviointi
- Suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi seuranta ja arviointi
- Johtopäätökset

Toimintaympäristö ja hyvinvoinnin tila väestöryhmittäin

Toimintaympäristöä ja hyvinvoinnin tilaa analysoidessa on vertailussa käytetty koko maan keskiarvoa ja neljän Suonenjokea muistuttavan (asukasluku, väestön ikärakenne, palvelu- ja elinkeinorakenne) kunnan arvoja. Verrokkikunnat on valittu maantieteellisesti eri alueilta. Verrokkikunniksi on valittu Pohjois-Savosta Leppävirta ja Lapinlahti, Pohjois-Karjalasta Outokumpu ja Varsinais-Suomesta Laitila.

Tilastot visualisoituna löydettävissä laajasta
hyvinvointikertomuksesta
www.hyvinvointikertomus.fi

Indikaattorikoonnissa huomioitavaa

- Suonenjoen kokoluokan kunnista saatavilla vähän kuntatasoista tietoa pikkulapsista, työikäisistä ja ikääntyneistä.
- Lasten ja nuorten osalta tietoa saatavissa laajemmin kouluterveyskyselyn kautta.
- Analyysissa on käytetty viimeisimpiä saatavilla olevia tietoja ja vertailuvuotena pääsääntöisesti suunnitelmakauden alkua 2021 tai ensimmäistä saatavilla olevaa edellistä tietoa.
- Tilastot tulevat aina perässä, analyysi ei arvioi suoraan nykytilannetta.
- Analyysi pohjautuu esitettyihin indikaattorikokonaisuuksiin ja kyselyihin. Suunnitelmavaiheessa sitä täydennetään työryhmissä havaintoihin perustuvalla tiedolla.
- Koontiin on käyty läpi seuraavat indikaattorikokonaisuudet
  - THL:n esitys hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällöiksi (versio 14.6.2023)
[Hyvinvointikertomusten vähimmäistietosisältö - THL](#)
  - Hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 mittareiksi valitut indikaattorit [Etusivu - Sotkanet.fi](#), [Tilasto- ja indikaattoripankki](#)
  - TEA-viisarin tulokset [Tulokset - TEAviisari - Terveystiedon edistämisen vertailutietojärjestelmä](#)
  - Kouluterveyskysely [Kouluterveyskyselyn tulokset - THL](#)
  - Päihdetilannekysely 2024 nuoret ja aikuiset (PSHVA)
  - Kokemuksellinen hyvinvointikysely 2024 (PSHVA)

Toimintaympäristö ja turvallisuus

Hyvää / vertailussa parempia

- Koulutustaso on nousussa (2021 308,3 -> 2023 315,8)
- Tuloterot ovat verrokkikunnista pienimpiä ja kaventuneet (2021 23,7 -> 2022 23,5)
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden lapsiperheiden määrä on laskenut (2020 2,8% -> 2023 2,2%)
- Ahtaasti asuvien lapsiperheiden määrä on vähentynyt (2020 30,6% -> 2023 28,4%)
- Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset laskusuunnassa (2021 8.3 -> 2023 7,5)
- Liikennevahingoissa vammautuneiden ja kuolleiden määrä laskenut (2019 33 -> 2022 29)
- Ilman epäpuhtauksien päästöt (pienhiukkaset PM_{2,5}) vähentyneet (2015 44 t -> 2020 33 t) ja luku pienin verrokkikunnista
- Liikunnan edistämistä mittaava TEA-viisarin pistemäärä verrokkikuntien korkein 73 (matalin Laitila 38)
- Liikuntaan käytettävä resurssi verrokkikuntia suurempi 350 €/asukas (matalin Lapinlahti 65 €/asukas)

Kehitettävää / Vertailussa heikompia

- Väestö ikääntyy verrokkikuntia nopeammin
- Huoltosuhde eli ikääntyneiden ja lasten määrä suhteessa työikäisiin on korkea 87,8/100 (koko maa 61,9/100, Laitila 71,9/100)
- Työllisten määrä väestöstä alhainen 36,4% (Laitila paras 43%)
- Pienituloisuusaste korkea 16,2% (korkein Outokumpu 19,1%, matalin Leppävirta 12,3%)
- Yhden hengen asuntokuntien määrä kasvussa (2021 47,9% -> 2023 48,4%)
- Avioerojen määrä on lisääntynyt (/ 1000 naimisissa olevaa 2020 15,7 -> 2023 20,4)

Lapset ja nuoret alle 16-vuotta

Hyvää / vertailussa parhaita

- Osallistumisen ja vaikutusmahdollisuuksien kokemukset koulussa parempia kuin verrokkikunnissa
- Vähiten luvattomia poissaoloja koulusta
- Koulu-uupumusta vähemmän kuin verrokkikunnissa (Suonenjoki 13%, Outokumpu 22,9%)
- Yksinäisyyden kokemus 4.-5. luokkalaisilla laskusuunnassa (2021 4,1% -> 2023 2,7%)
- Vähäisin määrä aamupalan väliin jättäviä
  - 4.-5. luokkalaisista 22,5% (Outokumpu 40,3%)
  - 8.-9. luokkalaisista 33,7% (Leppävirta 48,6%)
- Ylipainon yleisyys 2-12 vuotiailla on erityisesti tyttöjen osalta laskusuunnassa
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus 4.-5.luokkalaisista kasvanut (2021 40,5% -> 2023 50,5%)
- Fyysistä väkivaltaa huoltajan taholta on kokenut 4.-5. luokkalaisista 11,7% (huonoin Outokumpu 20%)
- Huolta herättävä päihteiden (tupakkatuotteet, alkoholi, huumeet) käyttö tai rahapelaaminen 8.-9. luokkalaisilla verrokkikuntien vähäisin ja vähentynyt (2021 10,5% -> 2023 2,1%)

Kehitettävää / vertailuissa heikoimpia

- Kiusaamisen kokemukset 4.-5. ja 8.-9. luokkalaisilla ovat lisääntyneet, ollen kuitenkin verrokkikuntiin nähden matalat
- Yksinäisyyden kokemus 8.-9- luokkalaisilla verrokkikuntien korkein 16,3% (pienin Lapinlahti 10,1%)
- Ahdistuneisuus kasvanut 8.-9. luokkalaisilla (2019 14,6% -> 2023 22,5%)
- Koululounaan jättää väliin 8.-9. luokkalaisista vähintään kerran viikossa 48,9% (paras Outokumpu 26%)
- Ylipainon yleisyys 13-16 vuotiailla on erityisesti poikien osalta nousussa (2020 33,8% -> 2023 40,5%)
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus 8.-9- luokkalaisista vähentynyt (2021 24,6% -> 2023 19,3%)
- Fyysistä väkivaltaa huoltajan taholta on kokenut 8.-9. luokkalaisista 15,6% (paras Outokumpu 6%)
- Häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua kokeneiden 8.-9. luokkalaisten määrä on kasvanut (2019 18% -> 2023 28,9%) erityisesti pojissa (2019 4,3% -> 2023 12,8%)
- Käyttänyt tupakkatuotteita tai sähkösavuketta vähintään kerran 4.-5. luokkalaista osuus nousussa (2021 0,8% -> 2023 5,4%)
- Nuorten päihdetietokyselyn 2024 mukaan lapset/nuoret ovat nähneet alaikäisten käyttävän viimeisen 12kk aikana
  - Sähkötupakkaa 71% vastaajista
  - Nuuskaa 58% vastaajista
  - Tupakkaa 57% vastaajista
  - Nikotiinipusseja 49% vastaajista
  - Alkoholia 42% vastaajista

Nuoret ja nuoret aikuiset (16-29 v.)

Hyvää / vertailussa parhaita

- Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat (2019 11,6% -> 2023 24,4%)
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus hieman nousussa (2019 16,3% -> 2023 16,7%)

Kehitettävää / vertailuissa heikoimpia

- Syrjäytymisriskissä olevien 18-24 -vuotiaiden osuus nousussa ja verrokkikuntien heikoin tulos (2021 19,8% -> 2023 26,8%, pienin osuus Laitila 17,6%)
- Huolta herättävä päihteiden (tupakkatuotteet, alkoholi, huumeet)käyttö lisääntynyt (2017 10,2% -> 2023 11,9%, verrokkikunnista vai Outokummussa suurempi 15,4%)
- Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus nousussa ja verrokkikuntien heikoin tulos (2017 12,5% -> 2023 27,5%, pienin osuus Lapinlahti 12,5%)
- Terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi tuntevien osuus nousussa ja verrokkikuntien huonoin tulos (2019 19% -> 2023 31%, pienin osuus Outokumpu 17,9%)
- Koululounaan väliin vähintään kerran viikossa väliin jättävien osuus nousussa ja verrokkikuntien heikoin tulos (2019 27,9% -> 2023 57,1%, pienin osuus Outokumpu 25,6%)
- Ylipainoisten osuus nousussa (2019 14,3% -> 2023 19%)

Työikäiset

Hyvää / vertailussa parhaita

- Mielenterveysindeksi laskenut (2019 156 -> 2022 145,2), silti vertailun heikoin, paras Laitila 91,6
- Työkyvyttömyyseläkettä saavien 25-64-vuotiaiden määrä laskenut (2021 13,1% -> 2023 12,1%)
- Vaikeasti työllistyvien (rakennetyöttömyys) osuus verrokkikunnista pienimpiä 3,3%, (Laitila 3%, Outokumpu 7,1%)
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden määrä laskenut (2019 2,1% -> 2023 1,8%)
- Kokemuksellisen hyvinvointikyselyn (2024) mukaan parannusta edelliseen mittaukseen (2021) on tullut ainoastaan seuraavissa
  - Kirjasto ja kulttuuripalveluihin osallistuminen
  - Perhe ja läheiset

Kehitettävää / vertailuissa heikoimpia

- Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden määrä kasvussa ja verrokkikuntien heikoin tulos / 1000 vastaavan ikäistä (2021 31,7 -> 2023 49, paras Laitila 22,6)
- Työkyvyttömyysindeksissä vertailukuntien heikoin tulos 168,4, paras Laitila 111,4
- Äänestysaktiivisuus laskenut ja heikoin (eduskuntavaalit) verrokkikunnista
- Kokemuksellisen hyvinvointikyselyn (2024) mukaan eniten laskua edelliseen mittaukseen (2021) on tullut seuraavissa
  - Luottamus kunnan päättäjiin
  - Mahdollisuus vaikuttaa kunnan asioihin
  - Luottamus asuinseudun hyvän elämän mahdollisuuksiin tulevaisuudessa
  - Asuinalueen turvallisuus
  - Oma taloudellinen tilanne

Ikäihmiset

Hyvää / vertailussa parhaita

- Täyttä kansaneläkettä saaneiden osuus pienentynyt (2021 2,1% -> 2023 1,7%)
- Kokemuksellisen hyvinvointikyselyn (2024) mukaan eniten parannusta edelliseen mittaukseen (2021) on tullut seuraavissa
  - Elämään kokonaisuutena
  - Päivittäiseen pärjääminen
  - Kirjasto ja kulttuuripalveluihin osallistuminen
  - Itselle mielekkäiden asioiden tekeminen

Kehitettävää / vertailuissa heikoimpia

- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset yli 65-vuotiailla nousussa ja verrokkikuntien heikoin tulos (2021 128,1 -> 2023 519, paras Laitila 208,2)
- Kokemuksellisen hyvinvointikyselyn (2024) mukaan eniten laskua edelliseen mittaukseen (2021) on tullut seuraavissa
  - Luottamus kunnan päättäjiin
  - Mahdollisuus vaikuttaa kunnan asioihin
  - Luottamus asuinseudun hyvän elämän mahdollisuuksiin tulevaisuudessa
  - Luonnosta nauttimisen mahdollisuudet

Suonenjoen HYTE-kerroin

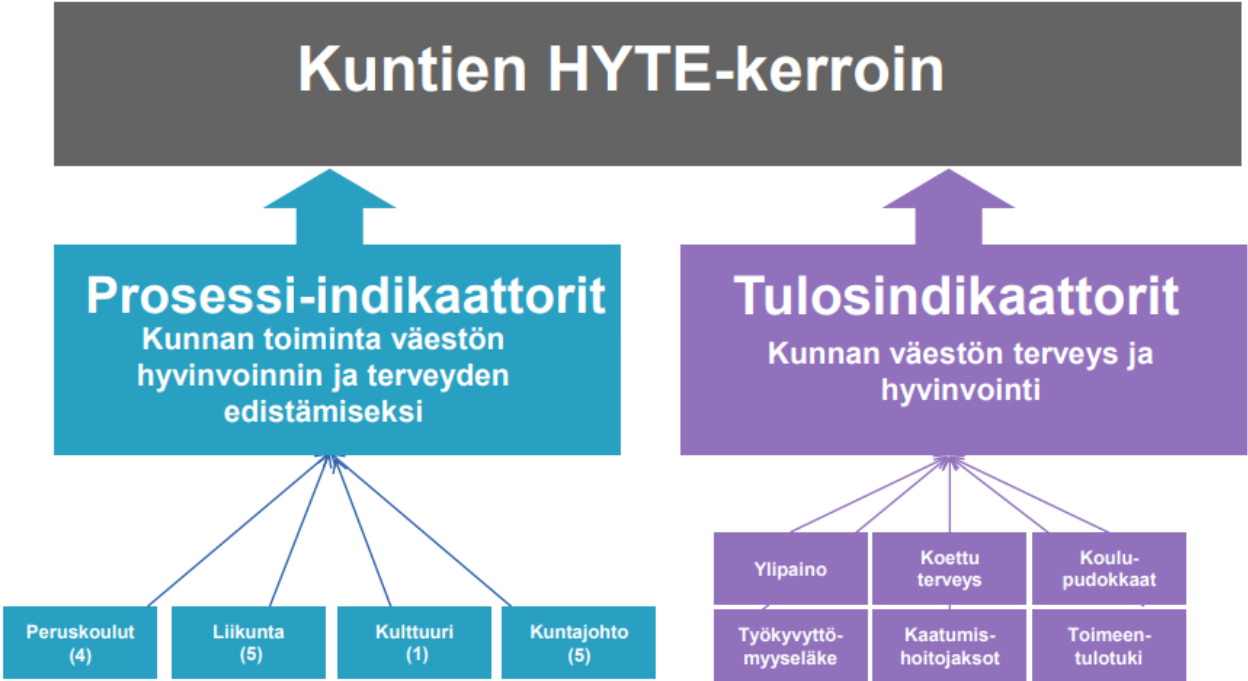
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

HYTE-kerroin määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella:

- toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit ja
- tuloksia kuvaavat tulosindikaattorit.

Suonenjoen HYTE-kerroin

HYTE-kertoimen arvo Suonenjoen kaupungille vuonna 2024 oli 16,10 €/asukas eli yhteensä 111 400 € (2023 120 100 €).

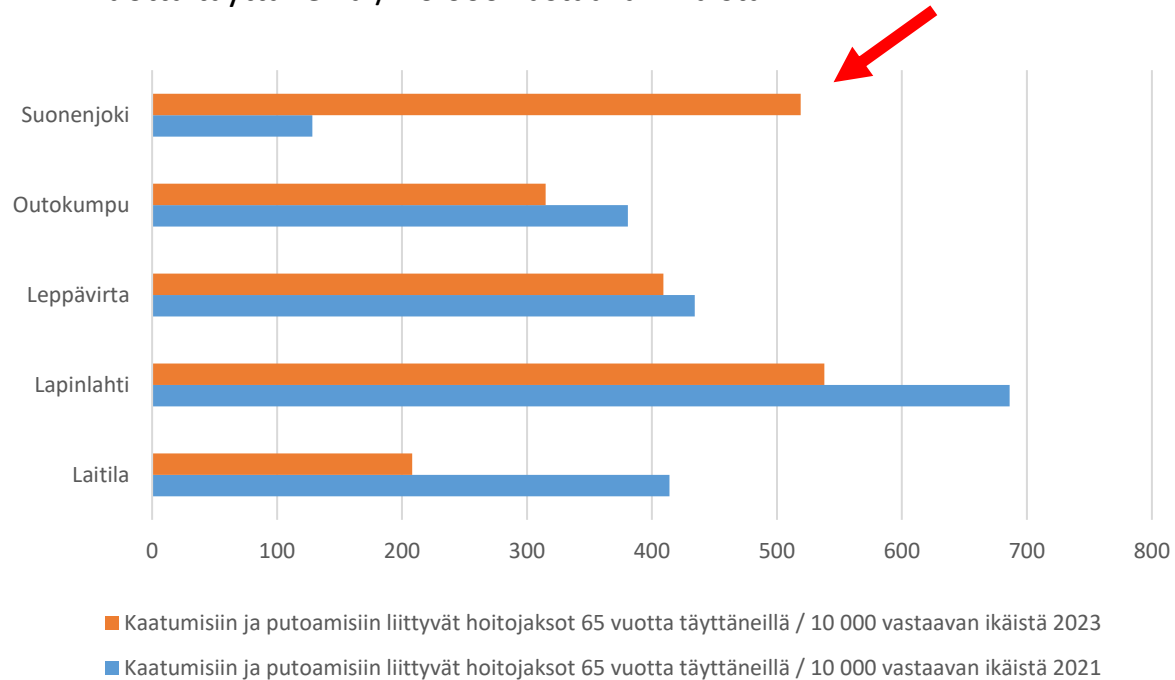

HYTE-kerroin (0-100) Suonenjoki	
2024	54
2023	63
2022	54

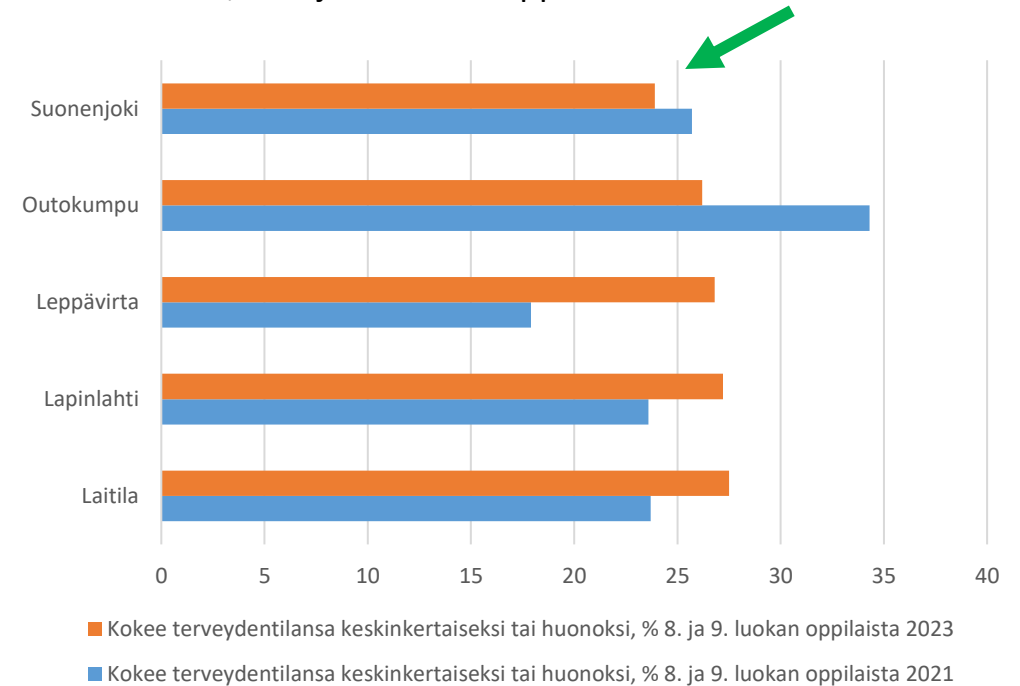
	Prosessi-indikaattorien keskiarvo	Tulosindikaattorien keskiarvo
2024	68	39
2023	57	69
2022	50	59

Tulosindikaattorit

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

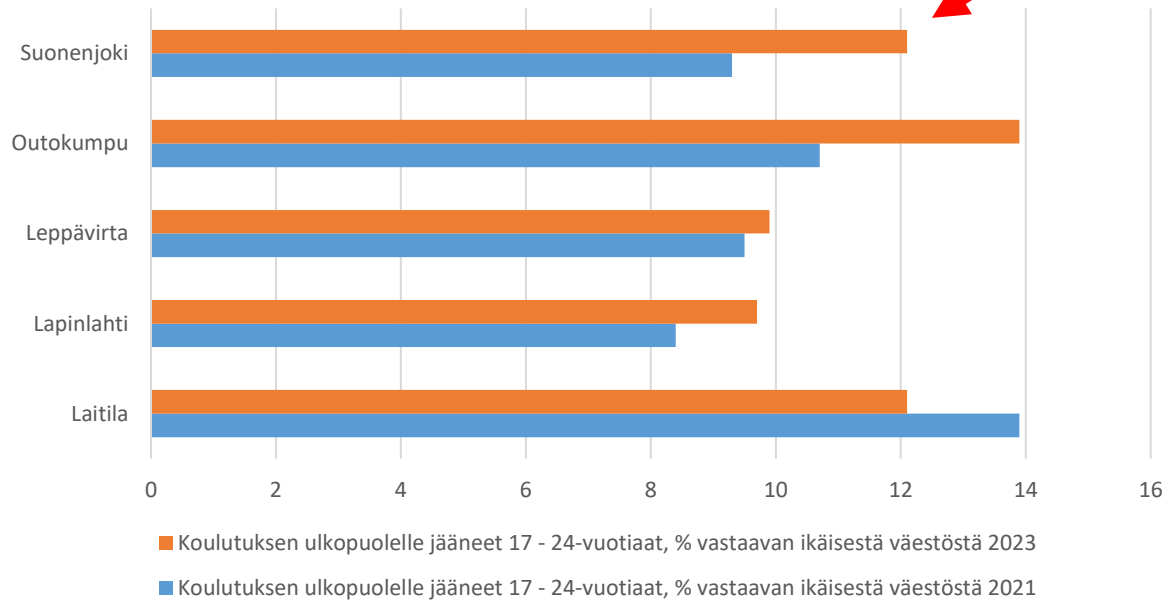

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

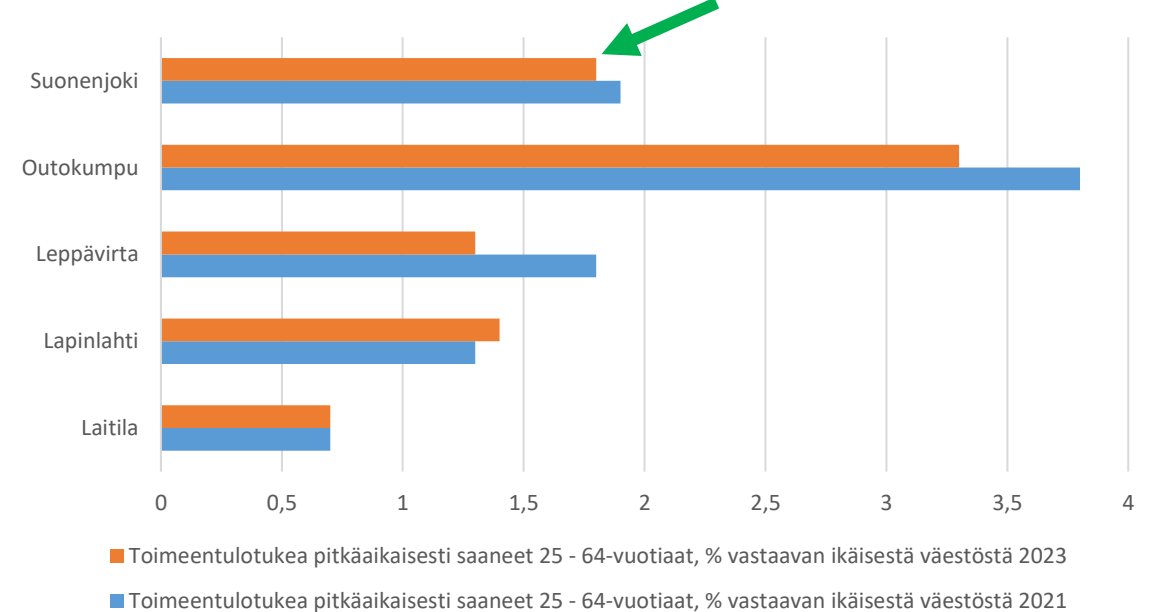

Tulosindikaattorit

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

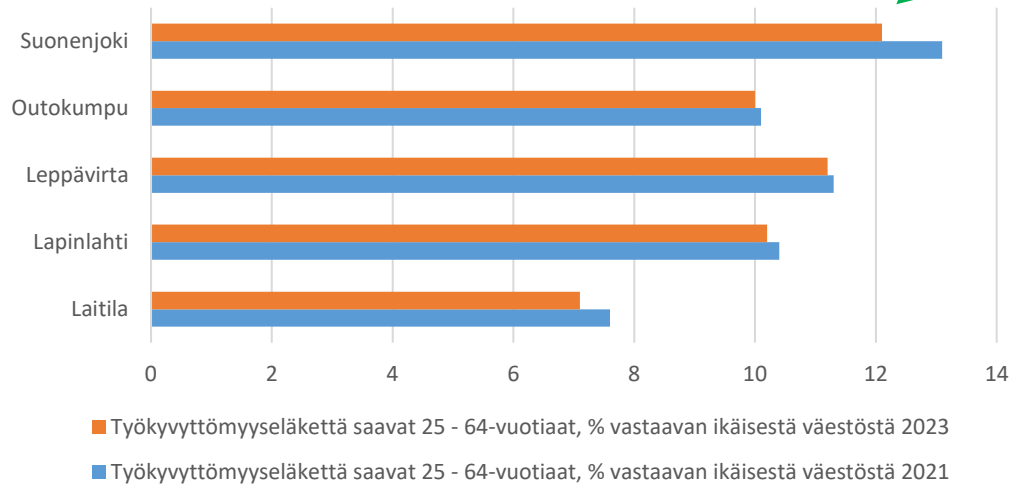

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

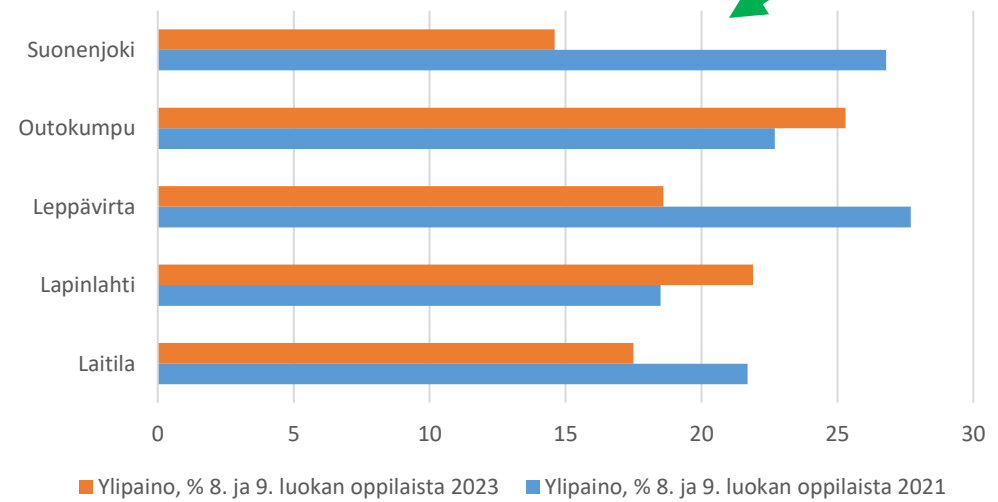

Tulosindikaattorit

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, %
vastaavan ikäisestä väestöstä

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Prosessi-indikaattorit

Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	0
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	0
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	0
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	5
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	15
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	100
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	100
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	100
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin	100
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	100
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100

Laadullinen itsearviointi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteista

Laadullisen itsearvioinnin taustana on käytetty Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toteuttaman terveyden edistämisen aktiivisuutta kuvaavan TEAviisari -kyselyn tuloksia www.teaviisari.fi ja edellä mainittuja indikaattoritietoja.

HYTE-rakenteen arviointi

HYTE-koordinaattorille on nimetty 50% ja ehkäisevän päihdetyön koordinaattoreille 60% työaika.

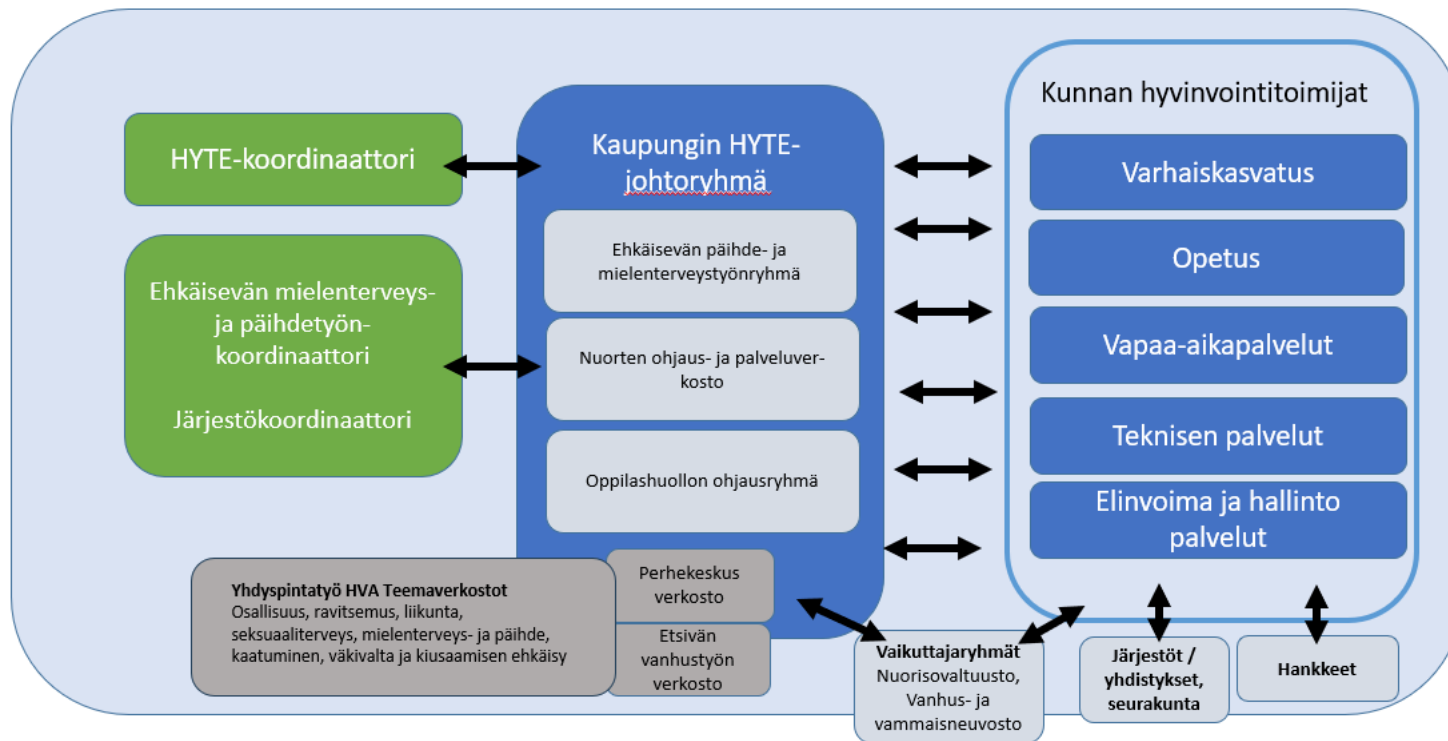
Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön työryhmä nimetty ja toiminnassa

HYTE-kertomus ja –suunnitelma sekä vuosiraportit laajasti valmisteltu ja käytössä

Järjestöjen, seurojen ja yhdistysten toimintaedellytyksiä edistetty avustuksin ja maksuttomilla tiloilla.

Kotoutumisen edistämisen palvelut on organisoitu ja resursoitu toimivasti.

Suonenjoen kaupungin HYTE-rakenne

Toimintaa koskeva yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo suunnitelma ja sen mittarit puuttuvat

Asukkaiden osallisuutta ja vaikuttamiskanavia on kehitetty, erityisesti sähköiset kanavat ja kyselyt käytössä, lisäksi keskustelutilaisuuksia eri aloilla.

EVA otettu käyttöön ja sen periaatteet on hyväksytty kaupunginhallituksessa, käyttö ei vielä systemaattista.

HYTE-johtoryhmä ja erilliset työryhmät toiminnassa, sisällön ja koordinoinnin osalta vielä kehitettävää.

Laajan hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 painopisteiden tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Osana arvioitu myös osallisuussuunnitelman ja ehkäisevän
päihdetyön toteutumista

Suonenjoen hyvinvointitavoitteet 2021-2025

Painopiste	Tavoitteet
Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentäminen	Jokaiselle nuorelle löytyy opiskelupaikka perusopetuksen jälkeen
	Arjen hallinta ja tunnetaidot vahvistuvat
	Jokainen nuori tulee kuulluksi ja kohdatuksi
	Yhteisöllisyyden vahvistuminen
	Työllisyyden kehittyminen
Itsestä huolehtimisen ja terveellisten elintapojen edistäminen	Hyvät elinikäiset oppimistaidot
	Terveyttä edistävä liikunta elämäntapana
	Ruokasuositusten mukaiset ruokatottumukset
Vanhemmuus vahvistuu	Vanhemmuuden vahvistuminen
	Vanhempien oma jaksaminen vahvistuu
Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäisy	Alaikäiset lapset ovat päihteettömiä ja nuorten huumeokeilut ja -käyttö vähenevät
	Nettiriippuvuuden vähentäminen
	Mielekäästä tekemistä kaikille ikäryhmille
	Varhaiset tuen palvelut ovat saatavilla
	Ikäihmisten kokema yksinäisyys vähenee
Tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen	Kyky ennaltaehkäistä ja rajoittaa onnettomuuksia
	Liikenneonnettomuudet vähenevät
	Kenenkään ei tarvitse kokea seksuaalista häirintää ahdistelua tai väkivaltaa
	Kiusaamisen vähentäminen
Hyte-resurssien, rakenteiden ja prosessien vahvistuminen	Yhteisöllinen Suonenjoki
	Osallisuuden vahvistuminen
	Hyvinvoinnin rakenteet ja palvelut

Toimenpiteiden toteutuminen

- Toimenpiteiden toteutumista on arvioitu kaikissa kaupungin yksiköissä esihenkilöiden johdolla. Lisäksi arviontiin on osallistunut elinkeinoelämän, järjestöjen, seurakunnan ja hyvinvointialueen edustajia.
- Huomiona, että suunnitelma on hyväksytty joulukuussa 2022, aikaa siinä määriteltujen toimenpiteiden toteuttamiseksi ennen raportin keräämistä on ollut kaksi vuotta.
- Tavoitelluista toimenpiteistä yli 90% on toteutunut, seuraavilla sivuilla esitetään esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä. Kaikki toimenpiteet on luettavissa laajasta kertomuksesta www.hyvinvointikertomus.fi sivulla.
- Esimerkeiksi on nostettu toimenpiteitä, joita ei ole esitelty aiemmissa vuosiraporteissa.
- Tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seuraavat mittarit on esitetty laajan kertomuksen indikaattoriosiossa www.hyvinvointikertomus.fi sivuilla.

Painopiste: Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentyminen

Tavoitteet	Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä
• Jokaiselle nuorelle löytyy opiskelupaikka perusopetuksen jälkeen • Arjen hallinta ja tunnetaidot vahvistuvat • Jokainen nuori tulee kuulluksi ja kohdatuksi • Yhteisöllisyyden vahvistuminen • Työllisyyden kehittyminen	• Kouluissa tunnetaidot osana jokapäiväistä pedagogiikkaa. Henkilöstö saanut tunnetaitokasvatuksen koulutusta. • Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen –hankerahoitus. • Lukiossa opiskeleville Finest Future -nuorille omaa ryhmätoimintaa hankkeen kautta. • Lukion painopistealueena aktiivinen opiskelijakunta. • Lukiokahvit ja erityisnuorisotyön jalkautuminen lukiolle + opotuntivierailut. • Harrastusetsivän ohjaus Harrastamisen Suomen mallin-kerhoihin. • Maahanmuuttajille suunnatut matalan kynnyksen liikuntakokeilut • SavoGrow hankkeiden käytännöt kotoutumisen tukena • Ohjaamo toiminnan aloittaminen 16-29 –vuotiaille nuorille • Ysiluokkalaisten sparraus kesätöihin ja työhaastattelut sekä yrittäjyyspäivä • Maahanmuuttajien työllisyyden edistäminen.

Painopiste: Vanhemmuus vahvistuu

Tavoitteet	Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä
• Vanhemmuuden vahvistuminen • Vanhempien oma jaksaminen vahvistuu	• Perheille suunnatut tapahtumat. • Osallistavat vanhempainillat. • Vanhempainneuvostojen aktiivisempi osallistuminen koulun toimintaan esim. Teemapäivien suunnittelu ja toteutus. • Vanhempien ja nuorten yhteinen klubimeet nuorisoklubilla. • Kohtaamispaikka-toiminnan alkaminen • MLL ja muut järjestöjen vertaisryhmät

Painopiste: Itsestä huolehtimisen ja terveellisten elintapojen edistäminen

Tavoitteet	Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä
• Hyvät elinikäiset oppimistaidot • Terveyttä edistävä liikunta elämäntapana • Ruokasuositusten mukaiset ruokatottumukset	• Paikalliseen yrittäjyyteen valmentaminen yritysneuvonnassa (henkinen tuki elinkeinoasiantuntijalta) • Kirjastolla Savonetin digineuvonta 12 kertaa vuodessa • Yhtenäiskoulun yläkoululle ollaan hankkimassa vuoden 2025 aikana uusia kuntoiluvälineitä sekä peliareena. • Liikunnan yksilöohjaukset ja palvelut, kuten kehonkoostumusmittaus. • Luennot kuntosaliharjoittelusta • Toimintavälitunnit yläkoululaisille (nuorisotyö) • Ruokaraati-toiminta, yhteistyö syventynyt ja mukana myös huoltajailloissa. • Ruokahävikki –viikot

Painopiste: Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäisy

Tavoitteet	Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä
• Alaikäiset lapset ovat päihteettömiä ja nuorten huumekokeilut ja -käyttö vähenee • Nettiriippuvuuden vähentäminen • Mielekäästä tekemistä kaikille ikäryhmille • Varhaisen tuen palvelut on saatavilla • Ikäihmisten kokema yksinäisyys vähenee	• Ehkäisevän päihdetyön oppitunnit ja teemaviikko kouluilla • Koulukahvit ja lukiokahvit • Someviestintä • Rahapelaamisen ehkäisyyn talousklubi • Kirjastolla rajoitettu pelaikaa yleisökoneilla • Yhdessä-ryhmä yhteistyössä hva, srk, järjestöt • Naapurustopäivät • Ohjaamo ja pop up –päivät • Järjestöjen ja seurakunnan ryhmät • Nuorten yrittäjyyden lisääminen, Start Up-nuori hanke, 4h-yrittäjäkoulutus, mietitään yrittäjien kanssa mitä toimintaa voivat tuottaa eri kohderyhmille • Asumisneuvonta, talousklubi, päihdevalistus • Omahoito-ohjelmista tiedottaminen • Vanhusten viikon ohjelma, luento • Kisakatsomo ikäinstituutin luennoille • Uimahallin kahvio kohtaamispaikkana

Painopiste: Tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen

Tavoitteet	Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä
• Kyky ennaltaehkäistä ja rajoittaa onnettomuuksia • Liikenneonnettomuudet vähenevät • Kenenkään ei tarvitse kokea seksuaalista häirintää, ahdistelua tai väkivaltaa • Kiusaamisen vähentäminen	• Kansalaisopiston EA-koulutukset • Yhteiset siivoustalkoon ympäristön kunnossapidämiseksi • Kirjasto on turvallinen ja häirintävapaa tila, tästä poikkeavaan käyttöön puututaan aina. • Koulujen liikennekasvatus, viestintä ja valistustyö yhteistyökumppaneiden kanssa • Seksuaali- ja turvataitokasvatuksen lisääminen varhaiskasvatuksessa ja kouluissa • Seksuaalikasvatus, -neuvonta ja -ohjaus mahdollisimman varhain • Turvataitokasvatus lapsille ja nuorille • Kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteiden hoitoon yhtenäinen toimintakäytäntö varhaiskasvatuksessa ja kouluissa

Painopiste: Hyte-resurssien, rakenteiden ja prosessien vahvistuminen

Tavoitteet	Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä
• Yhteisöllinen Suonenjoki • Osallisuuden vahvistuminen • Hyvinvoinnin rakenteet ja palvelut	• Osallisuussuunnitelman toteuttaminen, vaikutusten ennakoarviointi päätöksenteossa (EVA) • HYTE-, EPT- ja osallisuuden koordinaatiosta sovittu kunnassa ja yhdyspintatyössä hyvinvointialueen kanssa • Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman aktiivisempi käyttöönotto osana toiminnan suunnittelua • HYTE-tiedon keruu, tarveanalyysi ja hyödyntäminen päätöksenteossa • Elintavoista ja terveyseroista raportointi valtuustolle • Sitoutuminen strategiatasolla; pohdittu mitä valtakunnan eri HYTE-teemoihin liittyvät ohjelmat tarkoittavat toimenpiteinä omassa kunnassa ja vieminen kunnan hyvinvointisuunnitelmaan, strategiaan, ohjelmiin ja käytäntöön

Osallisuussuunnitelman toteutuminen

Tieto-osallisuustyön kautta kaupunki varmistaa, että kuntalaiset saavat keskeisistä kaupungin valmisteltavista asioista, päätöksistä, toiminnoista ja palveluista tietoa. Tiedottaminen on joko yleistä tai kohdennettua, ja se on toteutettu monikanavaisesti eri toimialoilla ja eri palveluissa. Yleistä tiedottamista ovat mm. kaupungin www-sivut, some-kanavat ja paikallislehti. Kohdennettua tiedottamista toteutetaan puolestaan esimerkiksi Wilma- ja sähköpostiviestein. Tieto-osallisuuden osalta on ensiarvoisen tärkeää, että tieto on helposti saavutettavissa. Esimerkiksi kaupungin toimielinten päätökset on hyvä tuoda someen ja linkittää sieltä www-sivuille.

Suunnitelmaosallisuudessa kuntalaiset pääsevät vuorovaikuttamaan ja näin osaltaan vaikuttamaan kunnan toimintaan. Suunnitelmaosallisuutta ovat esimerkiksi kuntalaisaloitteet, erilaiset kyselyt ja palautteenantomahdollisuudet, tapaamiset kuntalaisten ja vaikkapa järjestöjen kanssa. Suunnitelmaosallisuuden kehittämisessä on tärkeää varmistaa, että osallistamisprosessi mahdollistaa suuremmissa hankkeissa sen eri vaiheissa osallistumisen. Kaupunki voisi hyödyntää entistä enemmän myös erilaisia raateja osallistamisessa.

Päätöksenteko-osallisuuteen kuuluvat kaupungin viralliset päätöksentekoelimet eli kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus sekä lautakunnat. Lisäksi vaikuttamistoimieliminä toimivat vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto sekä koulun oppilaskunta. Tärkeimpänä kehittämiskohteena on saada nuorisovaltuustoon riittävästi jäseniä, jotta toiminta saadaan aidosti käynnistettyä.

Toimintaosallisuuteen kuuluu toimijoiden kannustaminen paikalliseen toimintaan. Tätä ovat mm. avustukset yhdistyksille sekä maksuttomien tilojen tarjoaminen niiden käyttöön. Myös yhteistyö eri toimijoiden kanssa kannustaa toimintaan. Sähköisillä palveluilla kannustetaan kuntalaisia toimimaan omaehtoisesti, esimerkiksi kirjastopalveluissa, jossa kehitetään parhaillaan omatoimikirjaston käyttöönottoa.

Ehkäisevän päihdetyön toteutuminen

- Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön toteutetusta ohjaa vuosikello. Vuosikellon tarkoituksena on tukea hyvinvointikertomusta ja edistää kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia.
- Ehkäisevää työtä on toteutettu vuosikellon mukaisesti valtakunnallisiin kampanjoihin teemapäiviin osallistumalla ja niistä viestimällä.
- Alaikäisten päihteettömyyttä ja mielen hyvinvointia on edistetty koulukahvien, kouluvierailuiden sekä elämänhallinnan- ja ehkäisevän päihdetyön oppituntien avulla yhteistyössä nuorisopalveluiden ja seurakunnan kanssa.
- Työikäisten ja ikääntyneiden yksinäisyyttä on pyritty lievittämään ja edistämään päihteettömyyttä säännöllisen ryhmätoiminnan ja ilmaisten tapahtumien avulla, joita ovat mm. Yhdessä-ryhmä Suonenjoen kaupungin, Pohjois-Savon hyvinvointialueen, Suonenjoen seurakunnan ja Mieli Ry:n yhteistyönä, sekä Hyvinvoinnin-tiimin Naapurustopäivät ja ystävänpäivän tanssit.
- Kehittämistä on vielä viestinnän sekä yhteistyön osalta eri palvelualojen ja kolmannen sektorin välillä. Tavoitteena suunnitelmallinen, yhteistyössä tapahtuva ja kaikki väestöryhmät tavoittava työ.

Arviointi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 toteutumisesta

Seuraavilla sivuilla on esitetty koonti arvioinnista, suunnitelman seuranta ja arviointi on luettavissa kokonaisuutena laajasta hyvinvointikertomuksesta www.hyvinvointikertomus.fi sivulta

Taustaa lasten ja nuorten suunnitelman arvioinnin toteutuksesta

- Suonenjoen kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2021-2025 on tehty monialaisena yhteistyönä syksyllä 2020
- Suunnitelman voimassaoloaikana vuoden 2023 alusta tapahtunut sosiaali- ja terveyspalveluiden eriytyminen kunnista hyvinvointialueille on tehnyt toimintaympäristöön suuren muutoksen
- Tässä hyvinvointikertomuksessa on arvioitu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 tavoitteita ja toimenpiteitä niiltä osin kuin se on ollut mahdollista huomioiden sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtymisen hyvinvointialueelle
- Arvioinnissa on ollut mukana edustus varhaiskasvatuksesta, kouluista, nuoriso- ja liikuntapalveluista, hyvinvoinnin palveluista, seurakunnan nuoriso- ja lapsityöstä, perhepalveluiden sosiaalityöstä, TE-toimistosta, MLL paikallisyhdistyksestä ja Meidän Kylän nuoret hankkeesta.
- Jatkossa Suonenjoen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma laaditaan osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa.

Lasten ja nuorten hyvinvointihaaste	Tavoitteet hyvinvoinnin lisäämiseksi	Toteutuneet toimenpiteet
Päihteiden käyttö.	Päihteiden käytön ja terveyshaittojen väheneminen.	Varhaiskasvatuksessa ja kouluissa vahvistettu tunnetaitojen kehittämistä. Vahvistettu ennalta ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön resurssia palveluohjaajalla. Nuorisopalveluissa ja koulussa päihdekasvatus osa perustehtävää. Ehkäisevä mielenterveys ja päihdetyö, nuorisopalvelut ja koulu järjestäneet päihdevalistusta. Kokemusasiantuntijan luennot kouluilla.
Lasten ja nuorten mielenterveysongelmat.	Avun saanti mielenterveysongelmiin. Hoitoon hakeutumisen kynnyksen madaltaminen	Ehkäisevä työ ja nuorisopalvelut jalkautuvat kouluille säännöllisesti koulukahvien ja -mehujen sekä hyvinvointiruokkiksen merkeissä. Mielenterveyden edistäminen huomioitu kouluilla terveystiedon opetussuunnitelmassa.
NEPSY-ongelmat	Ongelmien tunnistaminen.	Syksyllä 2024 yhtenäiskoululla aloittanut nepsy-tiimi, johon kuuluu kaksi opettajaa, kaksi ohjaajaa ja erityisopettaja. MLL kautta vertaistukiryhmä nepsy-lasten perhelle.
Lasten ja nuorten tunnetaitojen haasteet.	Tunnetaitojen kehittäminen.	Varhaiskasvatuksessa ja kouluissa tunnetaitojen kehittäminen on päivittäistä. Tunnetaitokasvatuksen suunnitelma varhaiskasvatukseen ja kouluihin olemassa.
Yhteisen perheajan vähäisyys.	Tavoitteena perheajan lisääminen.	MLL iltaolkkari ja perhekahvila tukevat perheiden yhteistä aikaa. MLL järjestämät koko perheen tapahtumat 2krt/vuosi. Seurakunnan perhekerho viikoittain. Vanhempien ja nuorten yhteinen nuorisoklubi-ilta nuorisotoimen ja ehkäisevän työn yhteistyönä. KOPA-työryhmä koottu ja kokoontunut edistämään perheiden kohtaamispaikan perustamista. Seurakunnan järjestämiä tapahtumia perheille useampia vuodessa. Lisveden vanhempainneuvoston järjestämät koko perheen tapahtumat.
Vähäinen liikkuminen.	Liikunta- ja harrastustoiminnan tukeminen.	Harrastamisen virtaa Suonenjoella kerhot kaikilla kouluilla mahdollistavat ilmaisen liikunta- ja harrastustoiminnan. Kouluissa panostettu välituntiliikuntaan ja toiminnallisiin oppitunteihin. Harraste- ja hyvinvointimessut kerran vuodessa.
Riippuvuus ongelmat.	Peliriippuvuuksien vähentäminen.	Peliriippuvuuksista ja niiden ehkäisystä viestitty wilman kautta ja sosiaalisessa mediassa. Aihetta käsitelty koulukahveilla ja -mehuilla. Kutsuttu vanhempia mukaan aihetta käsitteleviin verkkovanhempainiltoihin. Ehkäisevä työ tarjonnut koulutusta opettajille ja ohjaajille aiheesta.
Eroauttaminen ja parisuhteen tuki.	Pariskuntien ja yksinhuoltajavanhempien auttaminen.	Perhepalveluiden sosiaalityö ohjaa perheasioiden sovittelun ja oikeusavun piiriin tarvittaessa. Kuraattoreiden ja perhepalveluiden järjestämät eroryhmät.
Vanhemmuuden haasteet.	Vanhemmuuden tukeminen.	Rotinakäynnit uusien vauvaperheiden luona. MLL Vertaistukikerhot. Perhekeskuskoordinaatioryhmään nimetty kaupungin edustaja.

Arviointi ikääntyvien hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman 2022-2025 toteutumisesta

Seuraavilla sivuilla on esitetty koonti arvioinnista, suunnitelman seuranta ja arviointi on luettavissa kokonaisuutena laajasta hyvinvointikertomuksesta www.hyvinvointikertomus.fi sivulta

Taustaa ikääntyneiden suunnitelman arvioinnin toteutuksesta

- Suonenjoen suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi vuosille 2022-2025 on tehty monialaisena yhteistyönä keväällä 2022
- Suunnitelman voimassaoloaikana vuoden 2023 alusta tapahtunut sosiaali- ja terveyspalveluiden eriytyminen kunnista hyvinvointialueille on kuitenkin tehnyt toimintaympäristöön suuren muutoksen
- Tässä hyvinvointikertomuksessa on arvioitu ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman 2022-2025 tavoitteita ja toimenpiteitä niiltä osin kuin se on ollut mahdollista huomioiden sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtymisen hyvinvointialueelle
- Arvioinnissa on ollut mukana Suonenjoen kaupungin erityisliikunnanohjaaja, asumisneuvoja, hyvinvoinnin ja vapaa-ajan päällikkö sekä ev.lut. seurakunnan diakoni, P-S hyvinvointialueen gerontologinen sosiaalityöntekijä ja Suonenjoen vuokratalojen toimitusjohtaja
- Jatkossa Suonenjoen ikääntyvän väestön hyvinvointisuunnitelma laaditaan osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa.

Tavoite / haaste	Toteutuneet toimenpiteet
Monimuotoisten, yhteisöllisten ja esteettömien asumispalveluiden kehittäminen.	Vuokrataloilla asuntoihin tehty tarvittaessa muutostöitä Yhteissuunnittelu ei ole edistynyt, mutta tarve asumismuotojen kehitykselle on edelleen Hyvinvointialueen uuteen asumispalveluyksikköön tulossa yhteisöllistä asumista
Uusi asumispalveluyksikkö ikäihmisille	Rakentamispäätös tullut, hankesuunnitelma tammikuussa 2025 Tarkoitus saada yhteisöllisen asumisen paikkoja
Muistisairauksien tunnistaminen ja hoito	Hyvinvointialueen muistihoitajalle pääsee kuukauden sisällä ja asiat lähtevät etenemään Gerontologinen sosiaalityöntekijä tekee muistihoitajan kanssa yhteisiä kotikäyntejä Hyvinvointialueen asiakasohjaajat huomioivat palvelutarpeen arvioinnissa muistisairauksien tunnistamisen
Henkilöstön rekrytointi vanhuspalveluihin.	Rekrytointivastuu hyvinvointialueella
Ikääntyvien hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.	Asumisneuvonta on tehnyt kotikäyntejä asumiseen ja talouteen liittyen. Muistihoitaja ja gerontologinen stt tekee kotikäyntejä Diakoni tekee kotikäyntityötä yksinasuvien ikäihmisten luona, monesti ainoa kontakti
Palveluohjauksen ja palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen.	Toteutunut ikäkeskuksessa
Omaishoidon ja omaishoitajien tukemisen kehittäminen.	Seurakunta tehnyt Omais-Oivan kanssa yhteistyötä omaishoitajien virkistyspäivien muodossa. Omaishoidon asioille on 0,5 henkilön työpanos hyvinvointialueella. Seurantakäynnit saatu ajan tasalle.
Teknologian hyödyntäminen ikääntyneiden palveluissa.	Etähoivalaitteet ja lääkeautomaatit käytössä hyvinvointialueella Etäliikunnan ohjausta hyvinvointialueen puolesta
Gerontologisen sosiaalityön kehittäminen.	Lokakuussa 2023 nimetty gerontologinen sosiaalityöntekijä Gerontologinen sosiaalityö kehittynyt hyvinvointialueella kokonaisuutena.
Kotihoidon kehittäminen	Kuntouttava arviointijakso toimii
Henkilöstön koulutuksen ja osaamisen kehittäminen ikääntyvien päihde- ja mielenterveyspalveluissa.	Henkilöstön koulutus hyvinvointialueen vastuulla
RAI-käyttöönotto THL:n opastuksella ja ohjelman hankkiminen	On otettu käyttöön hyvinvointialueella
Hoito- ja palvelusuunnitelman laadintaan koulutus koko henkilöstölle	Hyvinvointialueen vastuulla
Vanhuspalveluiden siirtyminen Pohjois-Savon hyvinvointialueelle	Oltu aktiivisesti mukana

Johtopäätökset hyvinvointianalyysin pohjalta

- Mitkä asiat ovat Suonenjoella hyvin
- Mikä vaatii kehittämistä Suonenjoella ->
hyvinvointisuunnitelman painopisteiksi ja tavoitteiksi

Suonenjoella on hyvin seuraavat asiat

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet vahvistuneet
- Resurssia hyte-työhön, ehkäisevään päihde- ja mielenterveystyöhön, kotoutumisen edistämiseen, asumisneuvontaan ja järjestötyöhön vahvistettu
- Hyvät toimintatavat käytössä laajasti eri toimialoilla (esim. poissaolojen seuranta kouluissa, kulttuurin Kaikukortti)
- Hyvät vaikutusmahdollisuudet ja osallisuus kouluissa
- Kirjasto ja kulttuuripalveluiden käyttö lisääntynyt
- Hyvät liikuntamahdollisuudet
- Työllisyys hyvällä tasolla ja rakenteellista työttömyyttä vain vähän
- Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet laajasti käytössä

Kokonaisuutena hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Suonenjoella on laaja-alaista ja vaikuttavaa.

Kehitettävät asiat Suonenjoella vuosille 2025-2029

-> alustavat painopisteet ja tavoitteet, joita muokataan hyvinvointisuunnitelmaa tehdessä työryhmissä ja verkostoissa

- Väestön ikääntymisen huomioiminen ja ikäryhmän 16-29 – vuotiaat tilanteen erityinen tarkastelu kaikkien painopisteiden alla
- Osallisuus ja yksinäisyyden ehkäisy
  - Mahdollisuudet vaikuttaa kunnan päätöksentekoon ja luottamus päättäjiin
  - Työikäisten hyvinvoinnin kokemus ja luottamus asuinseudun tulevaisuuteen
  - Lasten ja nuorten yksinäisyys
  - Peruskoulun jälkeisten koulukeskeytymisten/syrjäytymisen ehkäiseminen
  - Vaikuttajaryhmien toiminnan vahvistaminen (erityisesti nuva)
- Vanhemmuus vahvistuu
  - Vanhempien lapsiin kohdistaman väkivallan vähentäminen
- Itsestä huolehtimisen ja terveellisten elintapojen edistäminen
  - 13-16 vuotiaiden ylipaino (erityisesti pojat)
  - Terveelliset ruokailutottumukset yläkoulu- ja lukioikäiset (vrt. koululounas)
  - Yläkoulu- ja lukioikäisten liikkumisen lisääminen
  - Kaatumisten ehkäisy
- Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäisy
  - Koulukiusaamisen vähentäminen
  - Uupumiseen ja ahdistuksen kokemuksiin puuttuminen erityisesti yläkoulu- ja lukioikäisillä
  - Päihdekasvatuksen lisääminen jo alakouluikäisille
  - Lukioikäisten päihteiden käyttöön vaikuttaminen
  - Mielenterveysperusteisten sairauslomien ehkäiseminen
  - Suunnitelmallinen yhteistyö eri toimijoiden kanssa kaikkien väestöryhmien tavoittamiseksi.
- Tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen
  - Kaatumisten ehkäisy
  - Koulukiusaamisen vähentäminen
  - Vanhempien lapsiin kohdistuvan väkivallan vähentäminen
- HYTE-resurssien, rakenteiden ja prosessien vahvistuminen
  - Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma
  - Koordinaatio eri ryhmien ja suunnitelmien välille
  - EVAn systemaattinen käyttö